

УДК 621.31

І. Лучейко, В. Коваль, Р. Коцюрко

(Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя)

ЕФЕКТ ПІДВИЩЕННЯ ТОЧНОСТІ ОБЧИСЛЕННЯ СПОЖИВАНОЇ ПОТУЖНОСТІ МЕТОДОМ АМПЕРМЕТРА ТА ВОЛЬТМЕТРА В КОЛАХ ПОСТІЙНОГО СТРУМУ

Розглядається класичний метод амперметра та вольтметра для обчислення споживаної потужності в колі постійного струму. Перевага методу – простота реалізації, недолік – порівняно невисока точність. Можливі дві схеми розташування амперметра при одночасному вимірюванні струму та напруги (див. рис. 1).

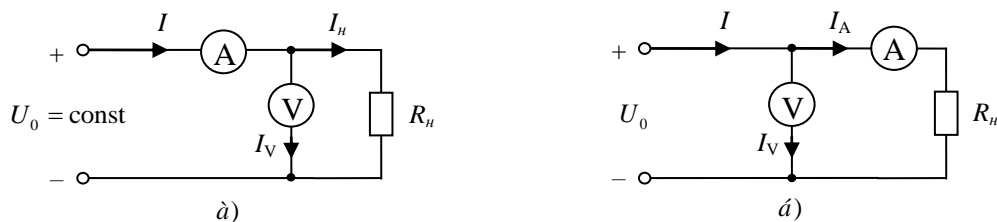

Рис. 1. Варіанти ввімкнення приладів для опосередкованого вимірювання потужності: а) – амперметр вимірює струм у колі; б) – амперметр вимірює струм у навантажувальному опорі.

Показано, що для схеми а) відносна похибка обчислення потужності $P = I_A U_V$ порівняно з «номіналом» (без приладів) $P_0 = I_0 U_0$

$$\varepsilon_P^{i\dot{a}\pm} = (P/P_0) - 1 = \frac{1 + \alpha}{[1 + \beta(1 + \alpha)]^2} - 1,$$

де $\alpha = R_t / R_V$ – симплекс опорів навантаження та вольтметра ($\alpha = 0$ – «ідеальний» вольтметр); $\beta = R_A / R_t$ – симплекс опорів амперметра та навантаження ($\beta = 0$ – «ідеальний» амперметр); $R_A / R_V = \alpha\beta \ll 1$ – симплекс опорів амперметра та вольтметра. Знехтувано внутрішнім опором джерела струму.

На рис. 2 зображені залежності $\varepsilon_P^{i\dot{a}\pm}(\alpha)$ та $\varepsilon_P^{i\dot{a}\pm}(\beta)$.

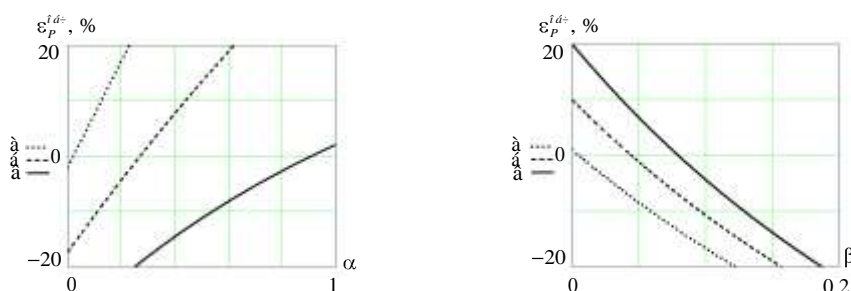

Рис. 2. Залежності похибки обчислення потужності від симплексу α при різних значеннях симплексу β : а – $\beta = 0,01$; б – $0,1$; в – $\beta = 0,2$.

Рис. 3. Залежності похибки обчислення потужності від симплексу β при різних значеннях симплексу α : а – $\alpha = 0,01$; б – $0,1$; в – $\alpha = 0,2$.

Як видно з рис. 2 та 3, при певному співвідношенні симплексів α та β похибка обчислення потужності рівна нулю, що дещо несподівано.